

Vaatimuksemme Kelan valtuutetuille

1. Kelan on käsiteltävä suora hankintapyynnöt

Kela on hylännyt nopealla aikataululla sille esitetyt suora hankintapyynnöt. Saamamme tiedon mukaan Kelan virkailijoita on ohjeistettu hylkäämään suora hankinnat ilman erillistä hankintaa. Vaadimme Kelan valtuutettuja selvittämään, onko Kela antanut määräyksen sivuuttaa kategorisesti asiakkaiden esittämät vaativan lääkinällisen kuntoutuksen fysioterapian suora hankintapyynnöt, tai onko sellainen menettely käytössä joissain tai kaikissa Kelan vakuutuspiireissä. Selvityksen lopputulos on julkistettava. Yhtä tärkeää on saada pikaisesti luotettava tieto siitäkin, että tällaista määräystä ei ole annettu. Etukäteinen kieltävä päätös sivuuttaa asiakkaalta mahdollisuuden ja oikeuden lakiin perustuvaan riittävään ja erityisasiantuntemukseen kuuluvaan terveydenhoitoon. Lisäksi se jättää täysin arvioimatta sen, syntykö palveluntuottajan vaihtamisesta asiakkaalle mahdollisesti kohtuuttomia tai epätarkoituksenmukaisia seurauksia.

Mikäli tällainen määräys on annettu joko vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yksilöfysioterapian tai muiden kuntoutusmuotojen pohjalta, tulee Kelan toiminta oikaista viipymättä lakia noudattavaksi ja asiakkaan oikeuksia kunnioitettavaksi siten, että asiakkaiden yksilölliset olosuhteet otetaan päätöksenteossa aina huomioon ennen päätöksen tekemistä asiassa.

2. Terapeuttien määrän lisääminen on sallittava

Toiseksi vaadimme Kelan valtuutettuja kieltämään Kelan hallintoa käyttämästä kohdassa 2. mainittua EU:n vapaata liikkumista koskevien määräysten vastaista rekrytointikieltoa ja **antamaan luvan terapeuttien määrän lisäämiselle**. Kielto on jo nyt aiheuttanut kuntoutusyrityksissä merkittävää haittaa työmarkkinoiden toimivuudelle, työvoiman saatavuudelle ja yritystoiminnan kehittämiselle. Lisäksi kilpailutuksesta pois pudonneet terapeutit eivät voi rekrytointikiellon vuoksi hyödyntää vaativan lääkinällisen kuntoutuksen erityisosaamiseen keskittyntä työpanostaan. Kielto rajoittaa perusteettomasti myös työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, ja on siten EU:n perusoikeuksien vastainen.

3. Puuttuva erityisasiantuntemus on korjattava hankinta-oikaisulla

Kolmanneksi vaadimme Kelan valtuutettuja edellyttämään Kelalta, että se ratkaisee puutteet Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen erityisosaamisessa. Laatukomponenttien karsiminen hinnan perusteella on johtanut laajasti erityisasiantuntemuksen hylkäämiseen.

Ilmeisin ratkaisu tälle on se, että Kela toteaa tehneensä virheen hankinnoissa, kun se ei ole riittävällä tavalla huolehtinut palveluntuottajien Kelan kuntoutuslain ja hankintalain edellyttämän erityisosaamisen säilyttämisestä. Virheen seurauksena Kela voi oikaista hankintoja (*hankinta-oikaisu*) siten, että mahdollisimman moni palveluntuottaja hyväksytään Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen palveluntuottajaksi. Nämä palveluntuottajat ovat samoja, jotka ovat aiempina vuosina kehittäneet liiketoimintaansa Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen standardin mukaisesti ja erikoistuneet vastaamaan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen asiakaskuntien erityistarpeisiin.

Erityisasiantuntemuksen puute yhdessä suorahankintakieltojen kanssa loukkaa erityisesti niiden kuntoutujien oikeuksia, joiden kuntoutuksen tarve perustuu erityisen harvinaiseen tai muuhun erityisosaamista edellyttävään vammaan tai sairauteen, siis kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisiin.

Hankintaoikaisun jälkeen asiakas saa mahdollisuuden valita itselleen sopivan palveluntuottajan. Tällöin nämä palveluntuottajat ovat asiakkaiden käytettävissä myös Kelan tulevassa rekisteröitymismenettelyssä. Kuntoutusyritysten moninaisuuden säilyminen ei ole itsestäänselvyys, vaan se vaatii Kelalta aktiivista otetta vaativan lääkinällisen kuntoutuksen markkinoista, joilla Kela on käytännössä palveluiden ainoa tilaaja.

Hankintaoikaisulla on nyt kiire. Työntekijöitä on pois pudotetuissa yrityksissä irtisanottu jo viime vuoden puolella. Kun nämä irtisanomisajat kuluvat loppuun, ei työntekijöitä ja yritystoimintaa enää ole. Hankintaoikaisu on kriittistä tehdä välittömästi, viimeistään tammikuun aikana.

4. Hankintaoikaisuratkaisut on tehtävä viipymättä ja tiedusteluihin on vastattava

Neljänneksi vaadimme Kelan valtuutettuja edellyttämään Kelalta sille palveluntuottajien jättämien oikaisuvaatimusten ratkaisemista hallintolain 23 §:n tarkoittamalla tavalla viipymättä. Ennen oikaisupäätösten tuleamista ei osa kuntoutujista suostu yksinkertaisesti jatkamaan kuntoutustaan.

Kelan on pyydettyessä annettava lain tarkoittama arvio käsittelyn kestosta palveluntuottajille, kun nämä tekevät Kelalle asian käsittelyyn liittyviä tiedusteluja. Tällä hetkellä Kela ei vastaa terapiajärjestöjen tai palveluntuottajien tiedusteluihin lainkaan, mikä rikkoo hallintolain 8 §:ää.

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry

Leila Salonen
toiminnanjohtaja
leila.salonen@kuntoutusyrittajat.fi

Juhani Saarinen
varatoiminnanjohtaja, lakimies
juhani.saarinen@kuntoutusyrittajat.fi

Suomen Fysioterapeutit ry

Tiina Mäkinen
puheenjohtaja
tiina.makinen@suomenfysioterapeutit.fi

Jarmo Mäkelä
kehittämisasiantuntija
jarmo.makela@suomenfysioterapeutit.fi